

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v torek, dne 16. oktobra 1934.

Štev. 117.

Sveta dolžnost

V svojem velikem poslovnem govoru od mrtvega Barthouja je dejal predsednik francoske vlade Doumergue, da je sedaj dolžnost vsega francoskega naroda, da je enoten, ker vsi neenotni narodi so slabotni. Le v slogi more francoski narod dovršiti veliko delo miru, ki ga je zasnoval njegov veliki sin Barthou.

Se bolj ko za francoski narod, velja za jugoslovanski narod opomin predsednika vlade Doumerguea. Francoski narod je v Marseju izgubil le enega svojih najodličnejših sinov, jugoslovanski narod je izgubil svojega prvega sina, svojega edinega voditelja. Na Barthoujevo mesto bodo stopili drugi, mesto kralja Aleksandra ne more nihče popolnoma izpolniti. Težko je bil zadet francoski narod s smrtjo Barthouja, toda neprimerno težje je bil zadet naš narod. Zato pa potrebuje naš narod še mogoč bolj slogu in enotnost, ko pa francoski narod in zato mora biti Doumergueov opomin za nas naravnost zakon.

A to tudi zato, ker edino složni in enotni moremo izpolniti veliko sporočilo blagopokojnega kralja: Čuvajte Jugoslavijo! Ob mrtvem voditelju morajo utihniti vsi spori, pokopati pa se morajo tudi vsi posebni oziri in vse malenkostne osebne skrbi, ki so žal v naši notranji politiki igrali dostikrat tako usodno vlogo. Brez vseh skrivnih misli, s popolno iskrenostjo v srcu moramo vsi delati na to, da bo res omogočeno sodelovanje vsega jugoslovanskega naroda za napredek in čast Jugoslavije. S složnim delom vseh se mora okrepiti notranji položaj Jugoslavije, da bo že s tem ubit oni peklenski namen, ki je vodil marsejski atentat. To je čisto gotovo najmanj, kar smo dolžni spominu mučeniškega kralja.

Njegova smrt je združila ves jugoslovanski narod v eni sami bolečini. Naj ga združi tudi v eni sami volji dela, da bo vsak Jugoslovčan sam od sebe storil to, kar je preje storil le po volji svojega velikega voditelja. A da se ta visoki cilj doseže, je treba, da postanemo strpni drug proti drugemu, ne pa da puščamo starim nasprotstvom, da vsled premajhne naše odločnosti zopet prihajajo na dan. A pospraviti moramo ne le z vsemi temi starimi nasprotstvi, temveč tudi z vsemi starimi napakami. Kar je življenje pokazalo kot napačno, to mora izginiti in nobena komodnost ter roben osebni interes ne smeta služiti v potuho tem starim napakam. Treba je z njimi pospraviti in z vso odločnostjo!

Po tragičnem marsejskem atentatu so dolžnosti vseh Jugoslovancev prav silno narasle, zato se mora tudi njih življenje prilagoditi tem novim dolžnostim. In na prvem mestu vseh teh dolžnosti je podvojena skrb za slogu v narodu ter pomnoženo delo za čim večji razmah naroda. Kajti le na ta način bomo očuvali Jugoslavijo pred vsemi nevarnostmi.

Velika boleš, ki je zajela ob smrti viteškega kralja Aleksandra Zedinitelja ves jugoslovanski narod, naj bo oni veliki blagoslov, ki bo dal vsemu narodu moč, da bo v resnici krenil na novo pot složnega dela. To je tudi bila od nekdanj najbolj vroča želja našega priprostega naroda. Naj bi jo slišali to željo vsi voditelji naroda vsaj sedaj, ob krsti nam tako kruto iztrganega kralja. Naj se omogoči sodelovanje vsem, ki so dobre volje, da se izpolni velika želja naroda.

Čuvajmo našo Jugoslavijo! Na zunanji in na znotraj jo čuvajmo in čuvajmo jo tudi pred vsemi onimi lastnimi napakami, ki so

Mrtvi kralj v objemu svojega naroda

Zadnja pot viteškega kralja-Zedinitelja skozi njegovo Jugoslavijo

Francoski in angleški listi ter celo sovjetski listi so te dni zapisali, da ni naroda na svetu, ki bi v svoji neizmerni boli za velikim kraljem pokazal takšno veličino duha, kakor jo kaže te dni jugoslovanski narod.

Odvratni marsejski zločin je zadel naš narod v srce, da je vso Jugoslavijo objela nepopisna žalost, da joče ves jugoslovanski narod. Toda to je žalost junaka, ki se niti za hip ne izneveri svoji lastni nalogi, to je žalost naroda, ki tudi ob svoji največji bolečini ne pozabi na svojo misijo. To je žalost zrelega moža, ki najbolj pretrese svet, ker je tragična, a dostojanstvena obenem. In na vsej dolgi poti iz Splita do Beograda je spremljala posmrtne ostanke velikega kralja ta velika žalost njegovega tudi v boli velikega naroda. Od Splita do Beograda, pa po vsej Jugoslaviji je bil mrtvi kralj na svoji zadnji poti v žalosti objet od vsega našega naroda. Ni besed, s katerimi bi bilo mogoče opisati boleš našega naroda, ni pa tudi besed, ki bi mogle opisati vse ganljive slovesnosti ob prevozu mrtvega kralja po Jugoslaviji.

Vsa Jugoslavija se je v neizmerni boli zbrala ob krsti svojega kralja, a tudi v neomajni prisegi, da bo izvršila njegovo oporoko in obvarovala Jugoslavijo pred vsemi nevarnostmi.

V Splitu

Še pred uro so odplule ladje naše bojne mornarice »Dubrovnik« naproti in se v Splitskem prelivu pridružile naši križarki in spremljajoči jo francoski križarki.

Ko se je pričelo daniti, se je prikazal ves sprevod na obzoru in tedaj so zagrmeli topovi, zazvonili zvonovi in zapiskale sirene, vzdolž vse obale pa so zagorele bakle kmetskega ljudstva in mornarjev.

Na obali, ob visokem katafalku so čakali na krsto vojaški in civilni odličniki s knezom Arsenom na čelu. V pristanišču zasidrana angleška eskadra je izkazala truplu pokojnega kralja zadnjo čast. Ob sviranju državne himne so prenesli krsto na obalo v katafalk, duhovniki so opravili obredne molitve, nato pa se je začel mimohod množic, ogromnih množic, kakršnih Split še ni videl. Do 10. dopoldne je trajal mimohod množic, nato so oddali zadnjo častno salvo francoski, angleški in naši mornarji in vlak s krsto se je začel pomikati proti Zagrebu.

V Zagrebu

Ob 22:05 bi moral priti vlak s krsto v Zagreb, toda prišel je šele dobro poldrugo uro kasneje. Po vsej poti od Splita do Zagreba so se na vseh postajah prišle poklonit spominu velikega kralja tako velikanske množice, da kratkomalo ni bilo mogoče ravnati se po programu. Vlak se je moral vsaj za hip ustaviti na postajah in tudi na manjših, ker povsod so bile nepregledne množice naroda.

Prihod vlaka v Zagreb so naznanile tako mnogokrat ovirale delo blagopokojnega kralja.

Zaradi njega postanimo boljši, idealnejši, delavnejši in požrtvovalnejši in izvršili smo njegovo zapoved, da smo čuvarji Jugoslavije.

sokolske fanfare. Godba je intonirala državno himno, zadonelo je povelje Mirno! Pozdrav na desno! in ves v črno odeti vlak je privozil s smrtnimi ostanki kralja Zedinitelja na postajo. Iz dvornega vlaka so izstopili knez Arsen, ministri in drugo spremstvo, nato so generali in odličniki prenesli krsto v dvorno čakalnico ter jo položili na katafalk. Zagrebški nadškof koadjutor je opravil molitve, nakar se je začel mimohod množic. A te so bile tako velikanske, da so morali krsto prenesti iz dvorne čakalnice na veliki trg pred kolodvorom in tu so v četverstopih prihajale in odhajale mimo krste ter se poklanjale spominu velikega kralja nepregledne množice. Vsi stanovi so bili tu zbrani, reveži in bogatini, naobraženci in analfabeti, ves narod se je poslavljalo od svojega kralja.

Ure in ure so minile, a mimohod množic je trajal še vedno. Med temi množicami je bilo tudi nad 1000 Slovencev, ki so se s posebnim vlakom pripeljali v Zagreb, da se poslove od svojega kralja.

Šele proti eni uri popoldne se je nehal mimohod in krsto so dvignili hrvatski kmetje v slikovitih narodnih nošah in jo ponosili v vlak, ki je kmalu nato odšel proti Beogradu.

Ure in ure je trajala poklonitev kmetskega naroda blagopokojnemu kralju, ure in ure so ljudje prečakali, da so prišli na vrsto, a vendar je ves čas vladala največja tišina.

Hrvatska in z njo staroslavni Zagreb sta zopet enkrat pred vsem svetom izpričala svojo vdanost jugoslovanski misli ter vzvišenemu jugoslovanskemu vladarskemu domu.

V Beogradu

Na vseh postajah od Zagreba pa do Beograda so se zbrale velikanske množice ljudstva, da se zadnjič poklonijo svojem velikemu voditelju. V Slavonskem Brodu je bilo 10.000 ljudi, v Sisku 20.000, itd., skratka ob vsej progi nepregledne množice naroda.

Številne tuje delegacije prijavitene

V Beograd prihajajo neprestano nove prijave tujih delegacij, ki bodo izkazale zadnjo čast mučeniškemu kralju na njegovi zadnji poti. Posebno odlična bo udeležba delegacij iz zavezniških držav.

Češkoslovaškega predsednika republike Masaryka bo zastopal ministrski predsednik Malypetr, vlado pa ministri Beneš, Derer in vojni minister Bradač. Češkoslovaško vojsko bo zastopal generalni inspektor vojske Sirovy in šef glavnega generalnega štaba Krejčí, nadalje kombinirani bataljon pehote iz zastopnikov vseh vrst orožja ter častna četa 48. polka »Jugoslavija« z zastavo, ki jo je daroval polku pok. kralj Aleksander. V Zemun je tudi že prispela posebna eskadrila čl. letal, ki se udeležijo pogrebnih svečanosti skupno z jugoslovanskimi, francoskimi in rumunskimi oddelki.

Rumunijo bo zastopal sam kralj Karl, če pa bo ta zadržan princ Nikolai. Vlado bodo zastopali minister Titulescu, vojni minister Angelescu in minister Franasovicu. Nadalje se pogreba udeležijo četa

žalni vlak je bil še daleč od Beograda, ko so se začele zbirati v Beogradu množice, da zadnjič pozdravijo našega kralja. Vedno bolj se je večala množica in narasla končno na približno 150.000 ljudi.

Peron in dvorna čakalnica sta vsa v črnini. Okrog 23. je bila zbrana že vsa vlada, generaliteta z vojvodo Bojovićem na čelu, dalje so bili tu komandant garde Peter Živković, pomočnik vojnega ministra general Nedić, beograjski župan, poslani in konzuli ter cela vrsta drugih odličnikov.

Ob 23:25 je zadonelo povelje Mirno! in vlak je zavozil pred dvorno čakalnico, iz katere so izstopili: namestnik knez Pavle, težko preizkušena kraljica Marija, prvi adjutant pok. kralja general Ječmenić in drugi.

Iz vlaka pa je izstopil knez Arsen s svojim spremstvom. Generali so odnesli krsto v čakalnico. Vse je zahtelo in stari borci niso mogli zadržati solz.

Iz čakalnice so odnesli krsto na galamrtvaški voz in v počasnem sprevodu so odvozili avtomobili v stari dvor, kjer je bila slavnostna dvorana izpremenjena v kapelo. Tu so postavili krsto na katafalk. Patriarh Varnava je ob asistenci številne duhovščine opravil molitve ter na koncu vzkliknil blagopokojnemu kralju Slava! Vsi so ponovili ta vzklik.

Tedaj je pristopila h krsti vsa potrta od žalosti kraljica Marija. Padla je na kolena in objela ter poljubila krsto. Vse je tedaj zahtelo. S solzami v očeh je nato pristopil h krsti knez Arsen. Tudi on je pokleknil in poljubil krsto in za njim so storili to vsi drugi: rumunska kraljicamati, knez Pavle in drugi člani kraljeve rodbine, namestniki, ministri, generali in vsi drugi odličniki. Boleš je zapela svojo nepremagljivo pesem v nekdanji slavnostni dvorani.

V torek jutraj se je začel tu mimohod naroda, ki bo trajal do pogreba, ko prepeljejo zemske ostanke velikega kralja v Oplenac k zadnjemu počitku.

gardnega polka, bataljon kombiniran iz vseh vrst orožja ter eskadrila letal.

Bratska Bolgarska pošlje enako odlično delegacijo. Pogreba se udeležijo morda sam kralj Boris, če pa bo ta zadržan, ga bo zastopal princ Ciril. Bolgarsko delegacijo bo vodil zunanji minister Batalov, pogreba pa se udeležijo tudi vsi bolgarski oficirji, ki so bili prideljeni našemu kralju na službo ob priliki njegovega zadnjega bivanja v Sofiji.

Grška delegacija bo vodil zunanji minister Maksimos. Grška delegacija bo zelo številna. Pogreba se udeležijo tudi oddelek grške republikanske garde in oddelek mornariške podoficirske šole.

Francijo bo zastopal sam predsednik republike Lebrun v spremstvu maršala Petaina in mornariškega ministra Pietrija. Pogreba se nadalje udeležijo četa 150 polka iz Verduna, mornariška četa in dve eskadrili vojnih letal.

Angleškega kralja bo zastopal princ Jurij, angleško vlado poslanik Henderson, angleško mornarico pa admiral Fisher.

